

Siseministri 12. aprilli 2013. a määruse nr 15 „Politseiametniku ning Politsei- ja Piirivalveameti kõrgema ametniku kutsesobivusnõuded, nende kontrollimise tingimused ja kord“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse siseministri 12. aprilli 2013. a määrust nr 15 „Politseiametniku ning Politsei- ja Piirivalveameti kõrgema ametniku kutsesobivusnõuded, nende kontrollimise tingimused ja kord“ (edaspidi *Määrus*).

Muudatuse kohaselt ei kohaldata politseihariduse nõuet Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) politseiametnike suhtes, kes on kuni 2014. aasta 30. juunini ametnikuna teenistuses PPA piirivalveosakonna migratsioonijärelevalvebüroos või prefektuuri piirivalvebüroo migratsioonijärelevalve talituses ning kes alates 2014. aasta 1. juulist nimetatakse samas büroos või talituses politseiametniku ametikohale.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Siseministeeriumi personalipoliitika osakonna õigusnõunik Svetlana Meister (tel 6125012, svetlana.meister@siseministeerium.ee) koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, Euroopa Liidu õiguse rakendamisega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Kõnesoleva eelnõuga muudetakse siseministri määrust „Politseiametniku ning Politsei- ja Piirivalveameti kõrgema ametniku kutsesobivusnõuded, nende kontrollimise tingimused ja kord“ (RT I, 26.03.2014, 8).

2. Eelnõu eesmärk

Määruse eesmärk on võimaldada teenistuse jätkamist ametnikel, kellel küll puudub politseiharidus, kuid kes siiani on ennast tõestanud pädevate ametnikena. Kuna migratsioonijärelevalveametnikud jätkavad politseiametnikena seniste ülesannete täitmist, siis ei peaks nende teenistuse jätkumise takistuseks saama asjaolu, et neil puudub politseiharidus.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 kohaselt täiendatakse §-i 9 rakendussättega, mille kohaselt politseihariduse nõuet ei kohaldata nende politseiametnike suhtes, kes on kuni 2014. aasta 30. juunini teenistuses migratsioonijärelevalveametnikena ning kes alates 2014. aasta 1. juulist nimetatakse samas büroos või talituses politseiametniku ametikohale. Erisus ei laiene nendele isikutele, kes nimetatakse ülnimetatud struktuuriüksustes politseiametniku ametikohale pärast 2014. aasta 1. juulit.

Migratsioonijärelevalveametnike politseiametnikeks üleviimise küsimus on päevakorral olnud juba 2010. aastast, kui ühendati politsei- ja piirivalveasutused ning Kodakondsus- ja Migratsiooniamet. Samas sätestab väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse (edaspidi VSS) § 6¹, et migratsioonijärelevalveametnik on PPA ametnik, kes ei ole politseiametnik, kuid täidab käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid. Korrakaitseaduse rakendamise seadusega jõustuvad 01.07.2014 ka VVS muudatused, mille kohaselt kaob VVS-st mõiste „migratsioonijärelevalveametnik“.

Vajadus viia migratsioonijärelevalveametnikud üle politseiametnikeks tuleneb sellest, et sarnaselt politseiametnikule on ka migratsioonijärelevalveametnikul õigus kohaldada sundi (kasutada füüsilist jõudu, erivahendeid, tulirelva jms), viia läbi väärteo- ja haldusmenetlust, teostada riiklikku järelevalvet jne. Migratsioonijärelevalveametnik täidab sarnaseid ülesandeid ja omab sarnaseid õigusi, kuid võrreldes politseiametnikuga puuduvad tal samaväärsed sotsiaalsed tagatised. Kuna oma olemuselt sarnaneb migratsioonijärelevalveametniku töö politseiametniku tööga, siis puudub mõistlik põhjendus, miks peaks neid ametnikke sotsiaalsete tagatiste aspektist vaadatuna erinevalt kohtlema.

Eeltoodu kohaselt esineb põhjendatud vajadus viia migratsioonijärelevalveametnikud üle politseiametnikeks ning peale VSS-s „migratsioonijärelevalveametniku“ mõiste kadumist ei ole ametnike üleviimiseks politseiametnikeks ka seaduse tasandil takistusi.

Muudatusettepanek puudutab PPA piirivalveosakonna migratsioonijärelevalvebüroos ja prefektuuri piirivalvebüroo migratsioonijärelevalve talituses migratsioonijärelevalveametniku tööd tegevate 32 ametnikku (piirivalveosakond – 14, Ida prefektuur – 4, Lõuna prefektuur – 4, Lääne prefektuur – 2, Põhja prefektuur – 8). Osal nendest ametnikest ei vasta aga haridustase (magistrikraad – 4, bakalaureusekraad – 1, rakendus kõrgharidus – 13, kutsekeskharidus keskhariduse baasil – 3, keskeriharidus – 2, üldkeskharidus – 9) määrusega kehtestatud haridusnõuetele.

Määruse sihtgrupiks on tänased migratsioonijärelevalveametniku tööd tegevad ametnikud, kes jätkaksid politseiametnikuna sama töö tegemist, mis tähendab, et nad täidavad ka politseiametnikena samu teenistusülesandeid, mida nad on täitnud ametnikena. Arvestades määruses sätestatud politseiametniku haridusnõudeid, ei ole põhjendatud olemasolevate migratsioonijärelevalveametnike haridusnõuete muutmine, kuna nad on ennast teenistuses tõestanud pädevate ametnikena ning seega ei peaks nende teenistuse jätkumisel politseiametnikuna takistuseks saama asjaolu, et nende haridus ei pruugi vastata määruses kehtestatud. Muudatus võimaldaks politseil olemasoleva kompetentsi rakendamist ka edaspidi. Määrusega kehtestatud kehalised katsed sooritavad ametnikud pärast politseiteenistusse asumist ning samuti peavad nad läbima Määruse §-s 5 sätestatud erialase täiendkoolituse.

Eelnõu § 2 sätestab määruse jõustumise ajaks 2014. aasta 1. juuli.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uut terminoloogiat.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusaktidega.

6. Määruse mõjud

Kavandatav muudatus. Muudatusega täiendatakse määrust rakendussättega, mille kohaselt ametis olevatel PPA piirivalveosakonna migratsioonijärelevalvebüroo või prefektuuri piirivalvebüroo migratsioonijärelevalve talituse ametnikel, kes jätkavad 2014. aasta 1. juulist samas büroos või talituses politseiametniku ametikohal, ei pea olema politseiharidust.

Sihtgrupp. Määruse muudatused avaldavad mõju PPA migratsioonijärelevalveametnikele.

Kaasnev mõju. Määruse muudatused ei oma olulist mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele ega sotsiaalelule, sh demograafiale. Samas on eelnõu mõju positiivne, kuna see võimaldab peale 2014. aasta 1. juulit jätkata ametis migratsioonijärelevalveametnikel, kes ei oma küll politseiharidust, kuid on oma tööülesannetega hästi hakkama saanud. See omakorda aitab ametitel tagada organisatsiooni stabiilse arengu ja efektiivse igapäevatöö korraldamise.

7. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne kulutusi ega tulusid.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2014. aasta 1. juulil.

9. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu ei esitata kooskõlastamiseks eelnõude elektroonilise kooskõlastussüsteemi (EIS) kaudu, kuid võrd määrus reguleerib üksnes Politsei- ja Piirivalveameti piirivalveosakonna migratsioonijärelevalvebüroo ja prefektuuri piirivalvebüroo migratsioonijärelevalve talituse migratsioonijärelevalve ametnike haridusnõudeid. Eelnõuga ei ole ette nähtud kohustusi teistele ministriumidele ega nende valitsemisalale.